

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Š. U.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. J. E., advokátom v P., proti žalovanému **P., a.s. P.**, zastúpenému JUDr. I. J., advokátom v P., **o vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 17 C 216/1997, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. novembra 2006, sp.zn. 3 Co 253/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolací súd dovolanie žalovaného **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania 242,77 €, k rukám JUDr. J. E., advokáta v P., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom 9. júna 2006 č.k. 17 C 216/1997-287 (v poradí štvrtým), zaviazal žalovaného na povinnosť zaplatiť žalobcovi 12 459,-- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 9.2.1998 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal na povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 48 682,-- Sk k rukám jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Pri svojom rozhodnutí vychádzal z doposiaľ vykonaného skutkového stavu, keď na základe právneho názoru odvolacieho súdu mal ustálenú primeranosť výšky priznaného bezdôvodného obohatenia za užívanie nebytových priestorov zo strany žalovaného na sumu 220,-- Sk/m². Napriek vznesenej námietke premlčania, vzhľadom na pojednávaní pred súdom prvého stupňa prednesený uznávací prejav žalovaného, priznal žalobcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia ešte vo výške 12 459,-- Sk s 17,6 % úrokom z omeškania od 9.2.1998 do zaplatenia. O trovách konania rozhodol podľa § 142 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu i žalovaného Krajský súd v Prešove rozsudkom z 29. novembra 2006, sp.zn. 3 Co 253/2006 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, potvrdil. Zrušil rozsudok o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 12 459,-- Sk s 17,6 % úrokom z omeškania od 9.2.1998 do zaplataenia a v tejto časti konanie zastavil. Zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania tak, že náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Ďalej nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že o uplatnenom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo už právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Prešov z 2. júna 2005 č.k. 17 C 216/1997 – 255. Súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcovi 76 967,-- Sk so 17,9 % úrokom z omeškania od 9.2.1998 do zaplataenia pričom vychádzal z primeraného nájomného 220,-- Sk/m² ročne. Súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcovi 76 967,-- Sk nájomného (220,-- Sk/m² ročne : 365 dní x 170,66 m² = 102,90 Sk). Z uvedeného vyplýva, že výška primeraného denného nájomného predstavovala 102,90 Sk. Keďže žalovaný užíval nehnuteľnosť od 1.8.1995 do 9.2.1998, vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným a za stavu, že žalobca rozšíril žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia až podaním zo dňa 29.1.2001 za obdobie od 19.8.1997 do 31.10.1997 a podaním zo dňa 9.4.2003 za obdobie od 1.11.1997 do 9.2.1998, správne postupoval prvostupňový súd, ak nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia zodpovedajúci primeranému nájomnému od 19.8.1997 do 9.2.1998 považoval za premlčaný. Pretože žalovaný sa v konaní dovolal premlčania, nemohol súd premlčané právo (nárok) žalobcovi na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 19.8.1997 do 9.2.1998 priznať. Vychádzajúc z výšky denného primeraného nájomného 102,90 Sk x 748 dní (od 1.8.1995 do 18.8.1997), prvostupňový súd správne v predchádzajúcom rozhodnutí priznal žalobcovi výšku bezdôvodného obohatenia 76 967,-- Sk s príslušenstvom, ku ktorej povinnosti zaviazal žalovaného. Keďže tento výrok nebol žalovaným napadnutý a žalobca napadol len výrok, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, rozsudok o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 76 967,-- Sk s príslušenstvom, sa stal právoplatným a odvolaciemu súdu ani neprislúchalo oprávnenie ho preskúmať (§ 206 ods. 2 O.s.p.). Pokiaľ žalobca žiadal vydať bezdôvodné obohatenie v celkovej výške 288 691,-- Sk s príslušenstvom a právoplatným rozsudkom už bolo rozhodnuté o priznanej výške 76 967,-- Sk, s ktorou výškou priznaného nároku sa odvolací súd plne stotožnil, v prevyšujúcej časti správne súd prvého stupňa žalobu zamietol. Pokiaľ odvolanie žalovaného smerovalo proti výroku, rozsudku, ktorým bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi 12 459,-- Sk s príslušenstvom, odvolanie v tejto časti považoval odvolací súd za dôvodné. Žalovaný pred prvostupňovým súdom

na pojednávaní uviedol (č.1. 283 spisu), že „je ochotný akceptovať nárok žalobcu 12 459,-- Sk, pokiaľ ide o nájomné za obdobie od 1.6. do 3.11.1997“. Tento prejav žalovaného nebolo možné podľa odvolacieho súdu považovať za uznávací prejav podľa § 153a ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku, pretože v prípade čiastočného uznania nároku, aj keď ide o jednostranný úkon, je rozhodnutie podmienené súhlasným návrhom žalobcu; nutnosť súhlasného prejavu žalovaného so vzdaním sa nároku žalobcom vyplýva z črty dvojstrannosti úkonu. Okrem toho, ak dôjde k uznávaciemu úkonu počas konania, je požiadavka ich písomnej formy splnená zaznamenaním do zápisnice, ktorú strany sporu podpíšu. Pretože o nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 1.6. do 3.11.1997, už bolo právoplatne rozhodnuté, pre prekážku res iudicata postupom podľa § 159 ods. 3 O.s.p. v spojení s ustanovením § 103 O.s.p., odvolací súd zrušil rozsudok o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 12 459,-- Sk s príslušenstvom a v tejto časti konanie zastavil. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd nemusí výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať (§ 150 O.s.p.). Odvolací súd považoval skutočnosť, že žalovaný užíval nebytové priestory, ktoré vlastnícky patria žalobcovi bez uzatvorenej nájomnej zmluvy, za dôvod hodný osobitného zreteľa na účely rozhodnutia o trovách konania postupom podľa § 150 O.s.p. Vychádzajúc z vyššie uvedeného preto odvolací súd zmenil rozsudok vo výroku o trovách konania (§ 220 v spojení s ustanovením § 142 ods. 2 a v spojení s ustanovením § 150 O.s.p.) tak, že náhradu trov konania účastníkom nepriznal. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 150 O.s.p. tak, že náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Proti rozsudku podal dovolanie žalovaný, ktorý ho žiadal zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil s poukazom na § 236, § 237 písm. b/, § 238 ods. 1, 3 O.s.p. Uviedol, že nemal dostatok pasívnej legitímácie byť účastníkom konania a súd prvého stupňa po zrušení veci odvolacím súdom rozhodol inak ako vo svojom prvom rozsudku, kde dôvodom odlišného nového rozsudku bola skutočnosť, že súd prvého stupňa bol viazaný právnym názorom súdu, ktorý jeho rozhodnutie zrušil a odvolací súd tento nový rozsudok zmenil. Namietal, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný, a rozsudok prvostupňového súdu zo dňa 2. júna 2006 nie je právoplatný. Namietal ďalej časť výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorou bol zmenený výrok o náhrade trov konania, majúci za to, že žalobca v konaní nemal žiaden úspech a preto mal súd priznať náhradu konania žalovanému.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho žiadal ako nedôvodné zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V zmysle § 240 ods. 1 veta prvá O.s.p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Dovolateľ v dovolaní nevymedzil, v akom rozsahu napadol rozsudok odvolacieho súdu, z obsahu jeho mimoriadneho opravného prostriedku ale vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu napadol ako celok.

Dovolanie v časti, smerujúcej proti výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol nie je s poukazom na § 238 O.s.p. prípustné, pretože odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a nevyslovil, že je dovolanie proti jeho rozhodnutiu prípustné.

Dovolanie proti časti výroku rozsudku, ktorou odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 12 459,-- Sk so 17,6 % úrokom

z omeškania od 9.2.1998 do zaplata Sk a v tejto časti konania zastavil, nepodáva ten, kto je subjektívne oprávnený podať dovolanie. Žalovaný týmto výrokom nebol negatívne dotknutý, lebo žalobe voči nemu nebolo vyhovené – odvolací súd rozhodol v prospech žalovaného. I keď zákon v § 240 ods. 1 O.s.p. zveruje právo podať dovolanie účastníkovi konania, z účelu dovolania vyplýva, že toto právo neprislúcha tomu účastníkovi, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorým týmto rozhodnutím nebol dotknutý na svojich právach. Posúdenie otázky, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vyznelo v prospech či neprospech účastníka, prislúcha dovolaciemu súdu. (R 50/1999).

Pokiaľ dovolateľ namietal výrok rozsudku, ktorým zmenil rozhodnutie o trovách konania, je potrebné uviesť, že rozhodnutie o trovách konania je rozhodnutie, ktoré má formu uznesenia, i keď je súčasťou rozsudku súdu.

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu, preto pri posudzovaní jeho prípustnosti treba vychádzať z ustanovenia § 239 O.s.p. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom a **o trovách konania**, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj o trovách konania, ktoré vykazuje znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania navrhovateľa z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na žalovaným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či konanie nie je postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. b/ O.s.p. Vychádzal pritom z ustálenej súdnej praxe, v zmysle ktorej prípustnosť dovolania podľa tohto zákonného ustanovenia nenastáva len tvrdením dovolateľa o výskyte takejto vady konania, ale až vtedy, ak dovolací súd zistí, že toto rozhodnutie takouto vadou objektívne trpí.

Žalovaný v dovolaní tvrdil, že nebol pasívne legitimovaný byť účastníkom v konaní.

Dovolací súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že otázka vecnej legitimácie účastníkov nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Ak by aj súd nesprávne posúdil túto otázku, nejde o vadu konania, ktorá by spôsobovala tzv. zmätočnosť konania. Nedostatok hmotnoprávnej legitimácie (vecnej aktívnej alebo pasívnej legitimácie) môže mať iba vecný dopad na výsledok sporu v podobe vydanie meritórneho rozhodnutia,

ktorým sa žaloba zamietá (obdobne porovnaj napr. R 34/1993). Od aktívnej alebo pasívnej legitímácie účastníka konania treba odlišovať spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.) a procesnú spôsobilosť (t.j. spôsobilosť samostatne konať ako účastník konania § 20 O.s.p.). Nedostatok procesnej spôsobilosti účastníka konania (spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať procesné práva a povinnosti) bez riadneho zastúpenia je vadou, na ktorú dopadá § 237 písm. c/ O.s.p. K vade takejto povahy v danom prípade nedošlo a ani dovolateľom nebola namietaná.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania, uvedené v § 237, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243 ods. 4 v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní vo výške 242,77 € (písomné vyjadrenie k dovolaniu) v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v platnom znení.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 22. júla 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková